

BẢN TIN

A – MỤC TIÊU BÀI HỌC

Giúp HS :

- Nắm được yêu cầu về nội dung, hình thức của bản tin và cách viết bản tin.
- Viết được bản tin ngắn phản ánh các sự kiện trong nhà trường và môi trường xã hội gần gũi.
- Có thái độ trung thực, thận trọng khi đưa tin.

B – NHỮNG ĐIỀU CẦN LƯU Ý

I – NỘI DUNG

1. Đặc điểm bài học

Bản tin là một kiểu văn bản rất phổ biến trên các phương tiện thông tin đại chúng như đài phát thanh, truyền hình, các loại hình báo in, báo điện tử,...

Căn cứ vào dung lượng, người ta chia các văn bản thông báo tin tức làm nhiều loại : tin vắn, tin thường, tin tường thuật và tin tổng hợp.

– *Tin vắn* là loại tin không có nhan đề, dung lượng ngắn (chỉ gồm từ một đến hai câu), chỉ thông báo vắn tắt về các sự kiện.

– *Tin thường* có độ dài trên dưới 300 chữ, có nhan đề, nêu sự kiện và kết quả một cách chi tiết hơn.

– *Tin tường thuật* phản ánh sự kiện một cách cụ thể, chi tiết từ đầu đến cuối.

– *Tin tổng hợp* nhằm thông tin tổng hợp nhiều sự kiện xung quanh một hiện tượng nào đó có vấn đề đáng quan tâm với sự tường thuật, mô tả cụ thể, chi tiết các sự kiện kèm theo sự phân tích, lý giải nguyên nhân – kết quả và ý nghĩa của chúng.

Do thời lượng có hạn, SGK chỉ giới thiệu và luyện cho HS viết các bản tin có độ dài trung bình (tin thường).

2. Trọng tâm bài học

Bài học gồm hai đơn vị kiến thức : *Mục đích, yêu cầu cơ bản của bản tin* và *Cách viết bản tin*. Vì thời gian có hạn, GV nên tập trung thời gian để HS tìm hiểu cách viết bản tin và luyện tập viết bản tin : khai thác và lựa chọn tin, cách đặt nhan đề, viết phần mở đầu và triển khai bản tin.

II – PHƯƠNG PHÁP VÀ TIẾN TRÌNH TỔ CHỨC DẠY HỌC

1. Phương pháp dạy học

Bài học được tiến hành dưới hình thức hoạt động tương tác giữa GV và HS. GV nên dành nhiều thời gian để từng HS suy nghĩ, giải quyết các nhiệm vụ đề ra và nắm được cách viết bản tin.

2. Tiến trình tổ chức dạy học

TIẾT 1

a) Mục đích, yêu cầu cơ bản của bản tin

– HS đọc bản tin *Đội tuyển Ô-lim-pich Toán Việt Nam xếp thứ tư toàn đoàn* và chuẩn bị trả lời các câu hỏi trong SGK. Một số HS lần lượt trả lời bốn câu hỏi đầu.

+ Câu (1) : Bản tin thông báo kết quả kì thi Ô-lim-pich Toán Quốc tế của đoàn học sinh Việt Nam. Kết quả dự thi (xếp thứ tư) khẳng định trình độ của học sinh Việt Nam, thành tựu của nền giáo dục nước ta trong việc bồi dưỡng nhân tài.

+ Câu (2) : Bản tin trên có tính thời sự, vì sự việc mới xảy ra vào ngày 16 – 7 và ngay sau ba ngày (ngày 19 – 7) đã được đưa tin.

+ Câu (3) : Các thông tin bổ sung trong bài tập là không cần thiết, thậm chí là thừa vì chúng vi phạm nguyên tắc ngắn gọn, súc tích của bản tin.

+ Câu (4) : Các sự kiện trong bản tin như thời gian, địa điểm, kết quả của cuộc thi đều được nêu một cách cụ thể, chính xác, có tác dụng bảo đảm tính chính xác của báo chí nói chung, bản tin nói riêng, làm cho người đọc tin vào những tin tức được thông báo.

– Để trả lời câu hỏi (5), GV cần cho HS thảo luận trên cơ sở trả lời bốn câu hỏi trước : Bản tin phải bảo đảm tính thời sự (đưa tin kịp thời, nhanh chóng), tin phải có ý nghĩa xã hội, nội dung thông tin phải chân thực, chính xác.

b) Cách viết bản tin

– Khai thác và lựa chọn tin.

+ HS đọc lại bản tin và sử dụng lại kết quả trả lời các câu hỏi ở mục I – *Mục đích, yêu cầu cơ bản của bản tin* để trả lời câu hỏi (a).

+ Căn cứ vào bản tin đó, HS tiếp tục trả lời các câu hỏi ở điểm (b). Khi trả lời các câu hỏi, cần minh họa bằng những câu chữ cụ thể trong bản tin.

+ HS thảo luận theo nhóm, đại biểu các nhóm trả lời câu hỏi (c).

– Viết bản tin : HS đọc hai bản tin trong SGK và thực hiện các yêu cầu.

Câu (a) : Tên của bản tin đều khái quát nội dung của tin : sự kiện và kết quả của sự kiện.

– Ngoài cách nêu khái quát sự kiện và kết quả, nhan đề bản tin còn có thể chọn một chi tiết hấp dẫn nhất với cách diễn đạt đặc biệt gây hứng thú, tò mò cho người đọc (đặt câu hỏi, chơi chữ,...).

– Bản tin thường đặt nhan đề ngắn gọn gồm một cụm từ (thường là cụm động từ hoặc danh từ). Cũng có thể là một câu trào thuật, câu nghi vấn ngắn gọn.

Câu (b) : HS tìm phần mở đầu của ba bản tin. Phần mở đầu thường thông báo khái quát về sự kiện và kết quả.

Câu (c) : Phần triển khai có thể nêu cụ thể, chi tiết hơn sự kiện hoặc có thể cắt nghĩa cụ thể hơn nguyên nhân hoặc kết quả của sự kiện được đưa tin (hai bản tin đầu nêu cụ thể, chi tiết các sự việc, bản tin thứ ba cắt nghĩa nguyên nhân đưa đến kết quả của sự kiện).

c) Củng cố kiến thức

Cho HS đọc phần *Ghi nhớ* trong SGK.

d) Luyện tập

- Hướng dẫn HS giải bài tập 1, 2.
- Hướng dẫn và gợi ý bài tập 3 (bài tập ở nhà).

TIẾT 2

- Chữa bài tập (bài 3, tiết 1).
- Hướng dẫn HS giải các bài tập trong tiết *Luyện tập viết bản tin*.

III – KIỂM TRA, ĐÁNH GIÁ – GỌI Ý GIẢI BÀI TẬP

1. Kiểm tra, đánh giá

GV thông qua việc tiến hành làm bài tập và kết quả làm bài để kiểm tra, đánh giá mức độ tiếp nhận bài của HS.

2. Gọi ý giải bài tập

TIẾT 1

Bài tập 1

Các sự kiện *a*, *b*, *d*, *e* là các sự kiện có thể viết bản tin.

Bài tập 2

HS nêu được các đặc điểm giống nhau và khác nhau giữa bản tin với các thể loại báo chí khác như quảng cáo, phóng sự điều tra.

– Giống nhau : Cung cấp tin tức.

– Khác nhau : Bản tin đơn thuần chỉ thông báo tin tức. Quảng cáo, ngoài truyền tin còn có mục đích chủ yếu là quảng cáo, chào mời khách hàng mua, sử dụng hàng hoá dịch vụ. Phóng sự điều tra có độ dài lớn hơn bản tin nhiều, miêu tả cụ thể, chi tiết các sự việc, phân tích và bình luận sự kiện.

Bài tập 3

Chuyển một *bản tin thường* thành *bản tin vấn*.

Để làm được bài tập này, cần hướng dẫn HS nắm được sự khác biệt giữa *bản tin thường* và *bản tin vấn*. GV có thể lấy một tờ báo bất kì rồi cho HS tìm hiểu cách viết các tin vấn trong tờ báo đó : không có nhan đề, thông tin vấn tắt sự kiện, thường in đậm cụm từ có liên quan đến nội dung chính của sự kiện được đưa tin (có thể thay cách in đậm bằng cách gạch chân hoặc in nghiêng).

Ví dụ : Bản tin *Đội tuyển Ô-lim-pich Toán Việt Nam xếp thứ tư toàn đoàn* có thể chuyển thành tin vấn sau :

Đội tuyển Việt Nam xếp thứ tư toàn đoàn trong cuộc thi Ô-lim-pich Toán quốc tế lần thứ 45 tại thủ đô A-ten, Hi Lạp từ ngày 14 đến 16 tháng 7.

TIẾT 2

Bài tập 1

Phân tích cấu trúc, dung lượng và loại bản tin.

Việt Nam đứng đầu khu vực châu Á – Thái Bình Dương về bình đẳng giới

– Về dung lượng : Độ dài trung bình, thông tin về kết quả (đứng đầu khu vực về bình đẳng giới) và các sự kiện (bình đẳng giới trong giáo dục, y tế, kinh tế, các hạn chế về bình đẳng giới).

– Về cấu trúc : Bản tin có nhan đề, triển khai từ thông tin khái quát đến cụ thể chi tiết. Phần sau cụ thể hoá và giải thích cho phần trước.

Bài tập 2

Xác định nội dung chủ yếu và chỉ ra cách thức đọc nhanh, chính xác bản tin.

Việt Nam lọt vào danh sách ứng viên cho giải thưởng "Môi trường và phát triển 2007"

– Nội dung chủ yếu của bản tin : Dự án phát triển và đưa cây được liệu Việt Nam ra thị trường thế giới được lựa chọn vào danh sách 10 ứng cử viên đoạt giải thưởng "Môi trường và phát triển 2007".

- Cách thức đọc nhanh :
  - + Căn cứ vào nhan đề của bản tin.
  - + Căn cứ vào câu mang nội dung thông tin quan trọng nhất có liên quan đến sự kiện được nhắc trong nhan đề. Câu này thường đứng phần đầu bản tin.

Bài tập 3

Sắp xếp lại nội dung trong bản tin cho hợp lí.

"Đường tới thành công" – sân chơi mới dành cho sinh viên

- Để làm bài tập này, GV hướng dẫn HS đọc bản tin thật cẩn thận để tìm ra thứ tự sắp xếp các sự kiện, phát hiện sự bất hợp lí và sắp xếp lại cho đúng.

Việc đưa thông tin số lượng các trường đại học đăng ký dự thi vào vị trí trong bài là không hợp lí, vì trước và sau đó đều nói về thể thức cuộc thi.

- Cách chữa : Đưa câu "Đến nay đã có 50 trường đại học trong cả nước đăng ký tham gia cuộc thi" xuống cuối bản tin.

Bài tập 4

Tập viết bản tin theo các tình huống.

- HS chọn một tình huống trong các tình huống đã cho.
- Thu thập và lựa chọn tư liệu để viết bản tin, các tư liệu đó bao gồm :
  - + Thời gian, địa điểm diễn ra sự kiện.
  - + Diện biến, nội dung sự kiện.
  - + Kết quả của sự kiện.
- Đặt tên cho bản tin, viết phần mở đầu, phần triển khai của bản tin theo sự hướng dẫn trong bài.